

ČESKO POMÁHÁ

DUBEN 2014

TEREZA HRONOVÁ
Mediální koordinátorka
Rozvojovky, Člověk v tísni

České rozvojové projekty v zahraničí mají smysl a Česká republika se tak řadí mezi vyspělé dárce, tvrdí nový ředitel ČRA Michal Kaplan. Také my si myslíme, že Češi už v chudých zemích odvedli velký kus práce. I proto jsme se rozhodli věnovat tuhle publikaci právě české pomoci. Najdete v ní příklady úspěšných projektů v Africe, Asii i Evropě. Vedou je nejen neziskové organizace jako Člověk v tísni, Charita ČR nebo ADRA, ale také soukromé firmy nebo univerzity.

Zavedeme vás za nevidomými a neslyšícími do Kosova, do svépomocné skupiny Etiopanek i do Kambodži za majiteli ekologických domácích bioplynáren. Zastavíme se v Zambii na tréninku umělého oplodňování krav i v afghánských zemědělských školách.

Přečíst si můžete o bilaterální spolupráci, ale i té trilaterální, která je neméně důležitá. To potvrdili i zastupci českých nevládek. Na straně 10 se shodují v tom, že jim trilaterální podpora umožňuje žádat o peníze například u Evropské komise, zvyšovat tak know-how organizací a kvalitu jejich projektů.

A závěrem chceme poděkovat i Vám. Výzkum veřejného mínění platformy FoRS, jehož výsledky uvádíme na straně 14, ukázal, že Češi podporují myšlenku rozvojové spolupráce. Chtějí, aby Česko dál pomáhalo se stavbou škol, vodních vrtů nebo ve zlepšování zdravotní péče na globálním Jihu. A podpora veřejnosti je pro nás stejně důležitá, jako podpora od oficiálních dárců.

Vydavatel: Člověk v tísni, o.p.s.,
Šafaříkova 24, 120 00 Praha 2
Telefon: +420 226 200 410
E-mail: rozvojovka@clovekv tisni.cz
Autoři: Michala Hozáková,
Tereza Hronová, Michaela Těšínová
Sazba: Zoran Bonuš

foto editorial:
archiv Terezy
Hronové

foto titulní strana:

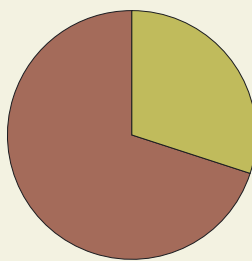
**TEREZA
HRONOVÁ**

Publikace vychází v rámci projektu V4 Aid. Projekt byl podpořen z prostředků České rozvojové agentury a Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu zahraniční rozvojové spolupráce ČR a z fondů Evropské unie.

Obsah

Rozvojová pomoc České republiky má smysl	2–4
Česko podporuje nevidomé i neslyšící v Kosovu	5
I díky podpoře z Česka si Etiopanky pomáhají samy	6
Obnovitelnou energií ke zdraví a lepší obživě	7–8
Češi učí Zambijce jak uměle oplodňovat krávy	9
Anketa: Proč jsou trilaterální projekty důležité?	10
Zemědělství mezi horami a pouští	11
Úspěšné trilaterální projekty	12–13
Češi chtějí pomáhat lidem v nejchudších zemích	14

ZAHRA NIČNÍ ROZVOJOVÁ POMOC ČESKÉ REPUBLIKY 2012

70 % Multilaterální
(2 993,25 mil. Kč)

30 % Bilaterální
(1 298,03 mil. Kč)

Zdroj: MZV ČR

Oficiální rozvojová pomoc představovala v roce 2012 částku 4,29 miliardy Kč. **Multilaterální (mnohostranná) pomoc** jsou příspěvky ze státního rozpočtu České republiky do mezinárodních organizací, mezi něž patří například OSN, EU, Světová banka nebo regionální rozvojové banky. V roce 2012 tvořily výdaje na mnohostrannou pomoc 2 993,25 milionů Kč, což před-

stavovalo 70 % nákladů zahraniční rozvojové spolupráce ČR. **Bilaterální (dvoustranná) pomoc** představuje finanční prostředky z rozpočtu České republiky na rozvojovou pomoc přímo partnerským zemím. V roce 2012 tvořila dvoustranná pomoc 1 298,03 milionů Kč, což představovalo 30 % nákladů oficiální rozvojové pomoci České republiky.

Rozvojová pomoc České republiky má smysl

ROZHOVOR

R

STRANA

2

Michal Kaplan se v září 2013 stal ředitelem České rozvojové agentury (ČRA). Ta rozděluje prostředky na zahraniční rozvojovou spolupráci ČR. Co chce změnit a na co je naopak pyšný?

Odkud jsou peníze, které ČRA rozděluje?

Peníze, s kterými disponujeme, pocházejí ze státního rozpočtu České republiky. Letos to je 489 milionů korun, z nichž naprostá většina je

určena na realizaci projektů ve 14 partnerských rozvojových zemích. Náklady na administrativu této pomoci jsou pouhých 6,5 % z celkového rozpočtu. ČRA ve spolupráci s našimi zastupitelskými úřady v zahraničí projekty identifikuje, následně formuluje a vybírá realizátory, a pak monitoruje jejich plnění. Těmi realizátory pomoci mohou být jak soukromé firmy, tak nevládní neziskové organizace, ale také státní či akademické instituce.

Podle nedávného výzkumu veřejného mínění, který zadávala platforma neziskových organizací FoRS, nejvíc lidí, tedy 57 %, chce, aby rozvojová a humanitární pomoc mířila do Afriky. Kde Česká republika nejvíce pomáhá? Do jakých zemí a sektorů jde nejvíce peněz?

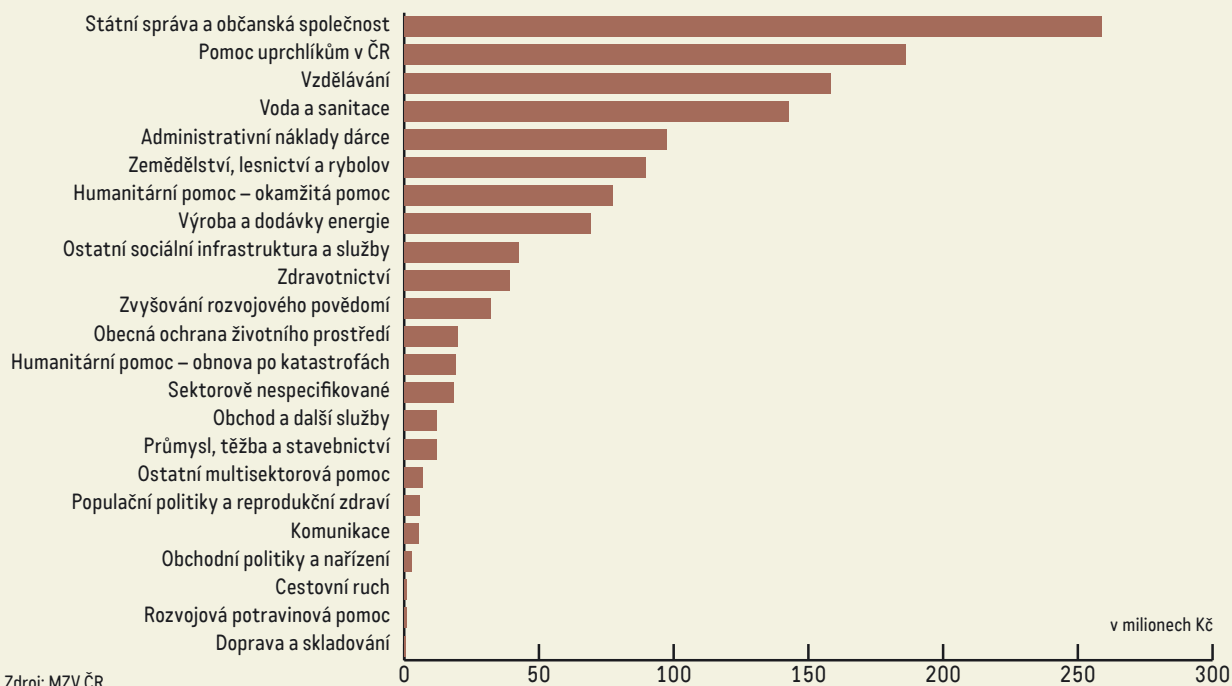
Ze 14 zemí, o kterých rozhodla vláda, se tři nacházejí v Africe. Je to

Etiopie, Zambie a Angola. Země, které podporujeme, se dělí na tři skupiny: programové země, projektové země a ostatní země, ve kterých rozvojové aktivity postupně utlumujeme. Mezi tři největší příjemce dvoustranné rozvojové spolupráce vloni patřily Moldavsko, Bosna a Hercegovina a Etiopie. Ze sektorů plyne nejvíce peněz na zásobování pitnou vodou a sanitaci a na zemědělství. Věnujeme se dost i vzdělávání a zdravotnictví, i když se logicky jedná o objemově menší projekty.

Je nějaká země, kde by se podle vás měla Česká republika v rozvojové pomoci angažovat více?

To je spíše politické rozhodnutí. Výběr partnerských zemí je vždy průnikem politických, ekonomických a rozvojových kritérií. Pokud bych se držel čistě rozvojového pohledu, tak více pomoci si zaslouží chudší

VÝDAJE NA DVOUSTRANNOU POMOC ČESKÉ REPUBLIKY PODLE SEKTORŮ V ROCE 2012

Zdroj: MZV ČR

foto:
archiv M. Kaplana

země a země, které mají kapacitu naši pomoc efektivně využít. Bohužel to často nejsou jedny a ty samé – čím jsou chudší, tím mají obecně horší kapacitu. Jiný pohled na vaši otázku je, že 14 zemí je pro tak malého dárce, jako jsme my, stále příliš velké sousto. Pokud bych tedy něco uvítal, tak větší koncentraci naší pomoci do méně zemí.

Jak byste zhodnotil zahraniční rozvojovou spolupráci Česka po půl roce ve své funkci?

Půl roku je krátká doba, nicméně jsem si stačil ověřit, co jsem věděl už dříve. Podle mě rozvojová spolupráce, kterou Česká republika poskytuje, má smysl. Systém a metodiky, které jsme vytvořili, jsou poměrně robustní a řadí Českou republiku mezi vyspělé dárce. To se ostatně vloni potvrdilo, když se Česká republika stala první zemí střední a východní Evropy, která byla přijatá mezi členy Výboru OECD pro rozvojovou pomoc. Samozřejmě, že je stále co zlepšovat. K tomu chci přispět během zbývajících tří a půl roku ve funkci.

V čem je Česko lepší dárce oproti jiným?

Nejde jen o to, co si myslíme sami, ale hlavně, co slýcháme od zahraničních partnerů. Ti si většinou pochvalují, že česká pomoc je rychlá a levná – jinými slovy, že rozumíme jejich problémům a nabízíme efektivní řešení. A toho bychom se měli držet. Určitě nemáme na to, abychom se vyrovnali velkým dárčům, jako je Francie, Německo či Japon-

sko ve financování velkých infrastrukturních projektů. Můžeme ale poskytovat své know-how a zkušenosti, včetně zkušeností z vlastní politické a ekonomické transformace, kterou naše země prošla po roce 1989. O tento typ pomoci mají zájem zejména země na Balkáně a ve východní Evropě. Chtějí se tak přiblížit Evropské unii.

Co jsou z vašeho pohledu největší úspěchy české rozvojové spolupráce?

O těch úspěších jsem už mluvil. Nutno říct, že to zdaleka nejsou jen úspěchy agentury. Za dobrý systém se zasadilo Ministerstvo zahraničních věcí a další resorty. Za výsledky v terénu zase naši realizátoři a diplomaté na zastupitelských úřadech. Děk patří i politické reprezentaci, která v roce 2010 přijala zákon o zahraniční rozvojové spolupráci a která schvaluje rozpočet. Na rozdíl od jiných výdajů státu náš rozpočet v posledních letech nebyl krácen v důsledku ekonomické krize. Přesto stále platí, že zaostáváme za vyspělými dárči – zatímco Česká republika věnuje 11 haléřů z každé stokoruny, tak Rakousko dává přes 30 haléřů a některé skandinávské země dokonce korunu.

Připravujete nějaké změny? Co považujete za největší výzvy?

Na systémových změnách pracujeme společně s kolegy z ministerstva. Mimo jiné připravujeme novou metodiku projektového cyklu, která upřesní role jednotlivých aktérů. Velkou výzvou je vytvořit pod-

Kde Česko pomáhá?

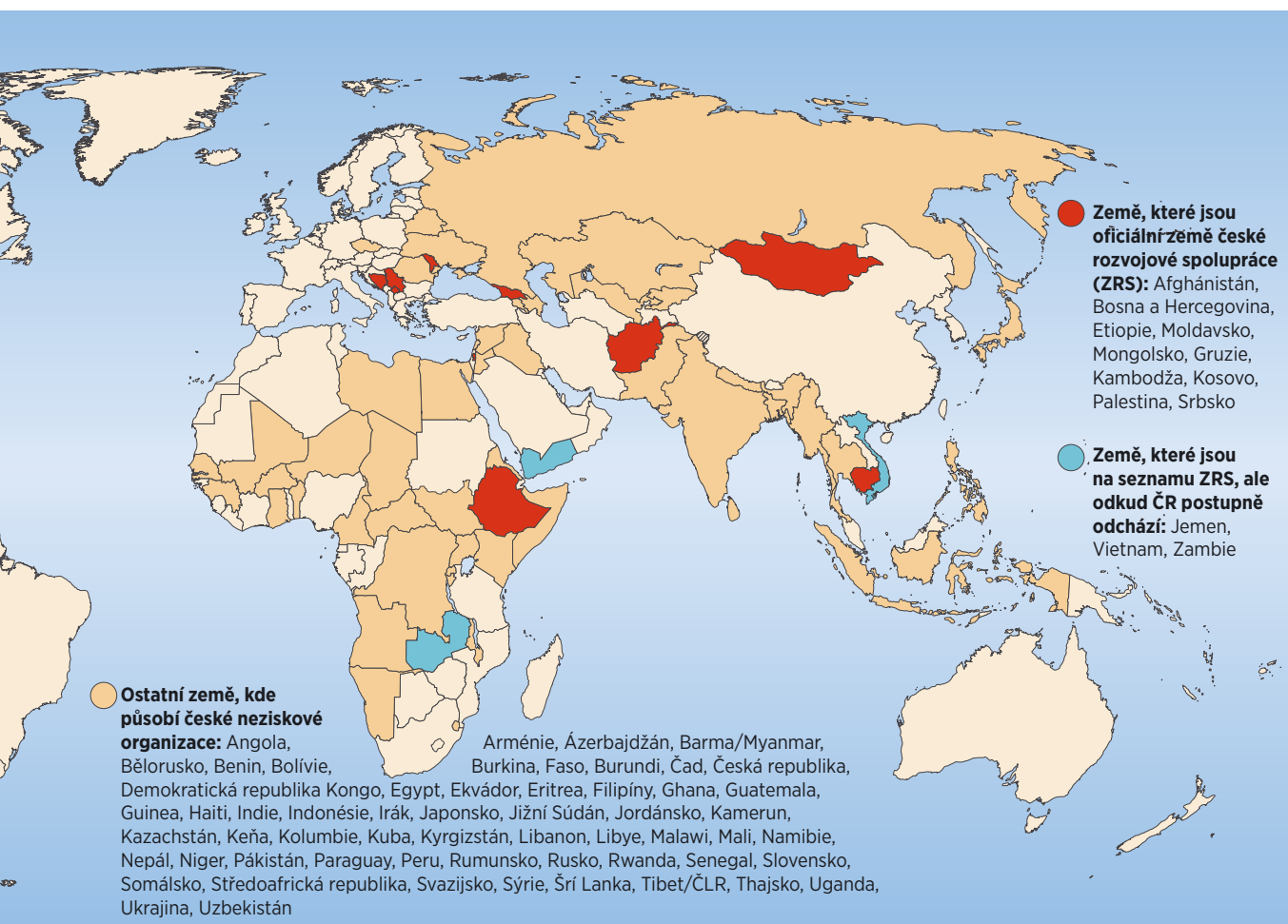

mínky pro nové způsoby pomoci, jako jsou přímé příspěvky subjektům v partnerských zemích. To se zřejmě neobejde bez legislativních úprav. A pak je tu otázka personálního posílení, jak v České rozvojové agentuře v Praze, tak zejména v partnerských zemích. Když se bavím se šéfy zahraničních agentur,

VÝDAJE NA DVOUSTRANNOU POMOC ČESKÉ REPUBLIKY PODLE MODALIT V ROCE 2012

Zdroj: MZV ČR

tak musím anglické číslovky dobře artikulovat, neboť ta česká má 15 zaměstnanců, zatímco moji protějškové automaticky rozumějí, že jich máme 50.

Vidíte budoucnost ve větší orientaci na sektorové priority nebo v multisektorovém přístupu?

Mezinárodní dárci se dohodli, že by každý z nich měl počet sektorů snížit a soustředit se jen na ty, kde mají největší přidanou hodnotu. Tím se zabrání duplikacím, které v konečném důsledku dopadají na přijímající země. Tato dělba práce je však vhodná především pro velké dárci. Naopak česká pomoc dosud těžila z toho, že jsme malí a můžeme flexibilněji reagovat na potřeby partnerských zemí. Řada projektů může být udržitelných pouze tehdy, pokud řeší rozvojový problém, jak říkáte, multisektorově. Nevyřešíme problém zdravotnictví, aniž bychom současně řešili přístup lidí k čisté vodě a sanitaci. Nezvýšíme produkci zemědělství, aniž bychom současně nebrali ohled na klimatickou změnu. A tak je to v rozvojové branži se vším.

Pomáhat může i obchod Česka a rozvojových zemí. Jak vidíte komerční návaznost projektů vy?

Záleží, co si pod komerční návazností představujeme. Prvoplánová návaznost typu „my vám v rámci pomoci dáme x strojů zadarmo a vy si jich y dalších nakoupíte“ bohužel nefunguje a i kdyby fungovala, tak by šlo o podporu exportu. A na to má Česká republika jiné nástroje a jiné agentury. Naopak, sekundární efekty a hledání „win-win“ partnerství mezi našim rozvojovým působením a působením soukromých firem je žádoucí, tomu se nebráním. V ideálním případě taková synergie zajistí lepší dopady a udržitelnost našich projektů, tj. peněz daňových poplatníků. Musíme k tomu ale nalézt ochotné partnery mezi podnikateli, kteří se nebojí jít do rizika a kteří uvažují spíše o dlouhodobé investici v rozvojových zemích než o jednorázové dodávce nějakého zboží či služeb.

A co si myslíte o vlivu spotřebitelského chování na rozvoj chudých zemí?

Zlí jazykové tvrdí, že tzv. fair trade je jen dobře maskovaná reklamní kampaň. Ze strany spotřebitelů je to

ale důkaz, že se o problémy chudých zemí zajímají a chtějí něco dělat. A to je určitě dobře, neboť pomáhat se dá i jinak, že klasickou rozvojovou pomocí.

Veřejnost podporuje rozvojovou spolupráci. Z už zmíněného průzkumu vyplynulo, že 75 % lidí chce zachovat nebo dokonce zvýšit vládní rozpočet na rozvojovou pomoc. Zároveň ale veřejnost často říká, že nevěří tomu, že pomoc funguje, že o ní nemá dostatek informací. Čím chcete lidi přesvědčit, že má smysl?

Ty výsledky veřejných průzkumů jsou povzbuzivé. Zajímavé by ale bylo zjistit, kolik z těch 75 % lidí by odpovědělo na otázku, zda má český stát dát milion korun na nemocnici v jejich okresním městě, nebo na nemocnici v Africe. Každopádně všechny, kteří chtějí zjistit více informací o naší práci, mohou například odkázat na webové stránky agentury www.czda.cz. Rádi samozřejmě odpovíme na osobní dotazy. Svůj podíl na zvyšování povědomí mezi českou veřejností ale mají i nevládní organizace.

autorky rozhovoru:

MICHALA
HOŽÁKOVÁ,
MICHAELA
TĚŠINOVÁ

mapa:

Příloha Česi ve světě,
MF DNES 2013

Česko podporuje nevidomé i neslyšící v Kosovu

Na západním Balkáně lidé s postižením nemají možnost využívat vodícího psa nebo sociální služby a běžné vzdělání je jim nedostupné.

„Za týden s českými učiteli hudby jsem se toho naučil víc než za 2 roky studia na fakultě,“ říká dvaadvacetiletý student hudby Unik Ukshini z kosovského města Ferizaj. Opro-

Negramotnost a chudoba

Lidé se zdravotním postižením mají v Kosovu a dalších zemích západního Balkánu zcela odlišné životní podmínky než hendikepovaní v Česku. Kromě minimálního invalidního důchodu pro ně neexistuje téměř žádná státní podpora. Zahraniční experti pomáhali vládě vytvořit strategie a zákony na podporu postižených, v praxi se ale lidé žádných změn nedočkali. Nevidomí běžně nemají přístup k žádným kompenzačním pomůckám. V Kosovu nejsou k dispozici vodící psi, nevidomí téměř nepoužívají bílé hole. Neslyšící zase nemají možnost využívat služeb tlumočnicka ze znakového jazyka ani v zásadních případech, jako je návštěva u lékaře, soudu či na úřadech.

Navíc je vlivem nevhodných metod výuky, kdy žáci jen odezírají, větší část neslyšících v praxi negramotných. V důsledku toho si naprosté minimum z nich může najít zaměstnání a samo se uživit. Od státu se podpory nedočkali a nezaměstnanost v Kosovu dosahuje 40 %. Zejména ve venkovských oblastech přetrvává výrazná stigmatizace. Lidé se za postižení v rodině stydí. To vede k další izolaci.

Neexistují sociální služby

Situace nevidomých a neslyšících v Kosovu se v posledních letech začíná zvolna měnit k lepšímu, a to i díky českým rozvojovým projektům. Odborníci vyškolili přes 300 nevidomých osob v základech Braillova písma, v orientaci v prostoru, sebeobsluze, běžné péči o domácnost, ve využívání bílých holí, počítačové techniky, braillovských řádků, hlasových čteček textu, elektronických organizérů a kamerových lup. K tomu získaly potřebné vybavení pobočky asociace nevidomých v 10 městech Kosova. V budoucnu budou pokračovat školení i příprava rekvalifikačních kurzů pro nevidomé. Díky zdrojům z Česka začala fungovat agentura zajišťující tlumočení do znakového jazyka.

Stále je ovšem třeba zlepšit na západním Balkáně situaci lidí s mentálním postižením či duševním onemocněním. Téměř neexistují sociální služby, jako je osobní asistence. Většina mentálně hendikepovaných končí ve velkokapacitních ústavech, bez možnosti jakkoliv se rozhodovat. Na druhou stranu v Kosovu či v Bosně a Hercegovině žije množství takových lidí v rodinách mimo ústavy, ale bez jakýchkoliv podpůrných služeb. Transformace ústavní péče směrem k individualizované podpoře je tu teprve na samém počátku. V Česku tento proces začal teprve před deseti lety, a to za výrazné podpory evropských strukturálních fondů.

Česká republika přesto má západnímu Balkánu i dalším postkomunistickým zemím v oblasti rozvoje sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením a další zranitelné skupiny co nabídnout. I proto, že stále prochází transformací a situace v postkomunistických zemích je v leccems podobná. Pomoc nemusí být nákladná, přesto má zásadní dopady na životy konkrétních lidí. To potvrzuje i nevidomý student hudby Unik Ukshini: „Mým snem je stát se hudebním skladatelem. Díky tomu, že jsem se naučil psát a číst notový záznam v braillovském notopisu, se mi může splnit.“

ti ostatním studentům na fakultě v Prištině má jednu nevýhodu. Je nevidomý. Jeho chvála míří na adresu pedagogů z Deylovy konzervatoře v Praze, kteří v říjnu 2013 v rámci projektu české rozvojové spolupráce navštívili Kosovo a pomohli místním nevidomým výrazně zkvalitnit výuku hudebních oborů. Zaměřili se především na zaškolení v braillovském notopisu, pomocí kterého mohou nevidomí hudebníci číst či psát notový zápis. Do té doby se totiž učili všechny skladby pouze nazpaměť, což výrazně omezovalo jejich možnosti se rozvíjet. Kromě toho dostaly střední školy, kde probíhá hudební výuka nevidomých studentů, tři nová piana a další nutné vybavení. Dosud se totiž učili hudbě na nástrojích, které čeští pedagogové vyhodnotili jako nevyhovující až naprosto nepoužitelné. Jedno z pian bylo za války zasažené granátem, jinému chyběly všechny černé klávesy.

text:

ONDŘEJ
NÁDVORNÍK

Desk officer pro

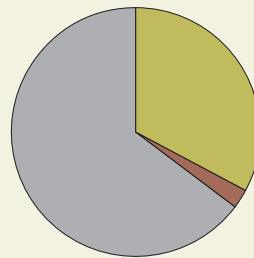
Balkán a Moldavsko,

Člověk v tísni

foto:

MARKÉTA
KOZINOVÁ

Kosovo 2012
Bilaterální pomoc celkem 44 180 000 Kč

33 % bilaterální projekty
2,3 % trilaterální projekty
64,6 % ostatní náklady

I díky podpoře z Česka si Etiopanky pomáhají samy

Nezaměstnanost v etiopském hlavním městě Addis Abeba dosahuje 40 %. Ženy jsou tu tradičně ekonomicky i sociálně znevýhodněné.

Sedíme na dvorku pod improvizovaným přístřeškem z příkrývek mezi skupinkou asi dvanácti žen v jedné čtvrti Addis Abbeby a pijeme kávu. Mohlo by to vypadat jako obyčejná návštěva uprostřed všedního dne, ale není. Tahle část metropole rozhodně není místo, kam by mohl cizinec jen tak bezstarostně zabloudit. Tyto dámy se nesešly jen tak na kus řeči. Ve skutečnosti jsou to členky jedné ze 439 svépomocných skupin, které Člověk v tísni podporuje v rámci etiopské mise.

O tom, jak svépomocná skupina funguje v praxi a co členství v ní přináší, mi povídá asi čtyřicetiletá Seti Haile. Na jedno oko nevidí, má ochrnutou ruku a podle slov mého překladatele trpí epilepsií. Když mi říká, kolik jí je let, srovnávám ji v duchu s pěstěnými čtyřicátnicemi Evropy. Ve skutečnosti jsem jí tipovala alespoň o 20 let více. Do hlavního města přišla z vesnice jako desetiletá dívka. Jedna žena ji nalákala na představu lepšího života, možná i na možnost chodit do školy. Tam, odkud pochází, bylo vzdělání nedosažitelné. Realita se jako v tolika jiných případech ukázala daleko méně růžová. Seti byla donucena pro překupnici dětí žebrot a všechny peníze jí odevzdávala.

Svépomocné skupiny – naděje do budoucna

Po nějaké době se vdala, měla děti. Jenže happy end se nekonal a její příběh pokračoval v podobně neveselém duchu. Některé z jejich dětí zemřely a její manžel odešel hledat štěstí jinde. Zůstala tedy sama se 4 dětmi. Opět se vrátila k žebroti jako jedinému zdroji obživy.

Před čtyřmi lety Seti Haile oslovily ženy ze sousedství. Přizvaly ji na setkání právě se formující svépomocné skupiny. Dostala možnost společně spořit a pak si vzít půjčku na rozjetí vlastního malého byznysu.

Seti ale byla k této myšlence nedůvěřivá. Lepší život za 3 etiopské birry (v přepočtu 3 Kč) týdně? Navíc jak by ona mohla na tyto příspěvky našetřit? Nicméně se zúčastnila několika

setkání a nechala se přesvědčit. Časem si našla lepší výdělek – prodej dřeva a kadidla, které se jí podařilo nasbírat. Díky tomu mohla zaplatit smluvené příspěvky.

Ze společně uspořené peněz si

obvykle z asi 20 chudých žen z jedné lokality. S těmi pak pracují komunitní i sociální pracovníci. „Dáváme ženám možnost účastnit se různých školení a rozvíjet schopnosti v drobném podnikání,“ vysvětluje Sara

členky svépomocné skupiny zakládají drobné živnosti, aby mohly svým dětem koupit školní pomůcky, nebo společně výhodněji nakoupit potraviny ve velkém. Ty si pak mezi sebou spravedlivě rozdělí.

Konec žebroti

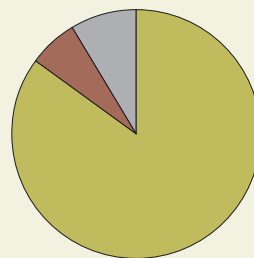
Dalším zdrojem financí pro ženy ze svépomocných skupin je provozování a údržba veřejné sprchy. Málokdo má doma totiž možnost soukromé očištění pod tekoucí vodou. Za sprchování zaplatí obyvatelé z chudé čtvrti 3 birry. Ty skončí ve společném rozpočtu svépomocné skupiny. Vytváří se tak další rezervy pro případ, že v některé z rodin někdo onemocní, ale i že dojde k radostné události, kterou se sluší náležitě oslavit, jako je svatba. Na to by rodiny neměly prostředky. Seti Haile díky pomoci z České republiky už nemusí žebrot. Má důstojný a daleko jistější zdroj obživy.

Společnost Člověk v tísni podporuje ženské svépomocné skupiny i díky penězům od české vlády. Skládají se

Worku, která pracuje pro etiopskou misi. „Úspěšné skupiny jsou aktivní i na státní úrovni a diskutují s úředníky. Zlepšuje se tak sociální ochrana pracujících i práva žen,“ dodává. Češi takto pomohli ke vzniku 80 svépomocných skupin, tedy téměř 1 600 ženám. Další na šanci dostat se z bludného kruhu chudoby čekají.

Etiopie 2012

Bilaterální pomoc celkem 56 799 997 Kč

85,1 % bilaterální projekty
6,5 % trilaterální projekty
8,4 % ostatní náklady

text:
BARBORA JANČOVÁ
 Člověk v tísni

foto:
 Archiv ČVt

Obnovitelnou energií ke zdraví a lepší obživě

Domácí bioplynárny pomáhají lidem v Kambodži ušetřit peníze, zdraví i životní prostředí.

Miliony lidí v rozvojových zemích nemají přístup k elektrické energii a využívají k vaření hlavně dřevo. Přispívají tak k odlesňování. Kouř z kamen v uzavřené místnosti na-

din denně na dvou sporácích. K tomu mají rodiny dvě až tři plynová světla. Velkým přínosem je i hnojný kal, v podstatě vedlejší produkt bioplynárny. Je to velmi účinné a zcela organické hnojivo bez zápachu.

profitují muži, kteří se starají o pole. Mají výborné hnojivo v podstatě zdarma. Farmařením se v Kambodži stále živí naprostá většina lidí.

A pak je tu ještě ta globální úroveň. Jak bioplynárny zlepšují životní prostředí?

Když se udržitelnou energií nahradí tradiční zdroje, jako je palivové dřevo, omezí se tempo odlesňování. To je v Kambodži opravdu závratné. Bez stromů dochází rychleji k erozi půdy. Znehodnotí se pole a nedá se na nich vypěstovat tolik produktů. Hnojný kal z bioplynáren naopak půdu obohacuje o minerály. Bioplynárny zmírňují i klimatické změny, protože snižují objem skleníkových plynů v ovzduší. Například tak, že zpracovávají trus hospodářských zvířat. Z něj se totiž uvolňuje obrovské množství metanu a ten v procesu globálního oteplování hraje velkou roli. To, že pomáhají zachovávat lesy, má na klima také příznivý dopad – vegetace pohlcuje oxid uhličitý, další skleníkový plyn.

Kdo v Kambodži staví domácí bioplynárny? Nějaké místní firmy?

Naše technické řešení pro stavbu bioplynáren jako takové existuje už od 90. let minulého století. Skutečná inovace spočívá v tom, že pro jejich šíření využíváme tržní přístup. Bioplynárny nestavíme my jako nezis-

Takže farmáři díky tomuto hnojivu z bioplynáren mají větší úrodu na svých polích?

Ano, zvyšuje se produktivita polí a tím i rodinné příjmy ze zemědělství a úspory. Hnojný kal navíc nahrazuje umělá hnojiva. Podle některých studií díky němu dokonce není nutné používat pesticidy v množství jako dosud. Neznečišťují se tak vodní zdroje a nezneškodňuje se zemědělská půda.

Mít bioplynárnu je tedy výhodou pro všechny členy rodiny.

Na kambodžských vesnicích nemá v podstatě nikdo rozvody elektřiny. Světlo se dá napojit jedine na autobaterii a ta se musí někde nabíjet. Plynové světlo si můžete rozsvítit kdykoliv. Děti se po večerech můžou připravovat do školy a psát úkoly. Zároveň to jsou právě děti, kdo nejčastěji obstarává dřevo na topení. Bioplynárna jim tedy ušetří spoustu času. Plynový sporák zařídí ženám mnohem příjemnější prostředí v kuchyni. Při pálení dřeva jsou místnosti zakouřené a hospodyně mají problémy s dýcháním nebo nemocné oči. V neposlední řadě z bioplynárny

víc ničí zdraví. Společnost Člověk v tísni proto podporuje v Kambodži výstavbu ekologických domácích bioplynáren. „Slouží Kambodžanům primárně jako zdroje energie pro vaření a svícení,“ říká Petr Drbohlav, koordinátor programů v jihovýchodní Asii a odborník na klimatické změny.

Jak takové zařízení vypadá a co všechno vlastně umí?

Technických řešení existuje celá řada. Konkrétně v Kambodži vybudujeme z cihel a betonu podzemní kopuli. Z jedné strany se do zařízení přidává trus domácích zvířat nebo odpad ze záchodu smíchaný s vodou. Ten se postupně bez přítomnosti vzduchu přeměňuje na bioplyn a hnojný kal. Z druhé strany kopule pak vede potrubí přímo do domu, kde metan napájí plynové osvětlení nebo sporák v kuchyni.

Domácí bioplynárny slouží Kambodžanům primárně jako zdroje energie pro vaření a svícení. Průměrná domácnost může s vyprodukovaným množstvím metanu vařit až šest ho-

ková organizace, ale místní stavební firmy. Řemeslníky jen vyškolíme a pomůžeme jim založit si vlastní živnost. To oni nabízejí bioplynárnu jako svůj produkt, oni se starají o reklamu. Rodiny do stavby zařízení musí investovat svoje peníze. Bioplynárnu tedy mají jen ti, kdo ji opravdu chtějí. O to je projekt udržitelnější. V Kambodži je 98 % bioplynáren funkčních, což považujeme za velký úspěch. Bylo jich tu postaveno přes 20 tisíc.

Kdo jsou další aktéři, kteří se na celém programu podílí?

Kromě zmíněného soukromého sektoru jsme zapojili i mikrofinanční instituce a banky, které nabízejí výhodné spotřebitelské úvěry. Dále velmi úzce spolupracujeme s Ministerstvem zemědělství a s vládou. Na komunitní úrovni vznikají obchody s náhradními díly – prodávají se tu součástky do světel, sporáků, ale i potrubí nebo kohoutky. Školíme místní opraváře. Vznikají tak nová pracovní místa.

Jen pro představu, kolik bioplynárna stojí a jak dlouho ji rodiny splácí?

Ta nejmenší stojí asi 450 amerických dolarů. Z peněz od české vlády nebo soukromých dárců jsme dosud poskytovali příspěvek 150 dolarů, rodina doplatila tedy zbylých 300.

Ty si našetřila nebo půjčila. Zhruba třetina domácností využila půjčku z banky. Podle našich zkušeností se lidem díky úsporám za palivové dřevo nebo chemická hnojiva investice vrátí v horizontu dvou až čtyř let.

To znamená, že bioplynárny rozhodně nejsou pro ty nejchudší.

Bohužel, pro ně to není řešení. Ani nejde o cenu bioplynárny, ale o domácí zvířata. Domácnosti musí mít dostatek hnoje a potřebují tak minimálně dvě ustájené krávy. Ten, kdo si je může dovolit, není nejchudší. Alternativní dostupnější řešení pro tyto lidi jsou třeba energeticky šetrná kamna.

Snaží se člověk v tísní prorazit s bioplynárnami i v dalších zemích? Daří se to?

O propagaci domácích bioplynáren se snažíme i v Etiopii. Na rozdíl od Kambodži tam nabízíme rodinám několik různých úsporných řešení, například ta úsporná kamna. Potenciál pro využití domácího bioplynu je i na Sri Lance, kde se aktuálně pokoušíme o zahájení podobného projektu. V Asii je mnohem nižší pořizovací cena bioplynárny než v Africe. Je tam levnější materiál. Za 1000 dolarů si zařízení v Africe může dovolit jen málo rodin. Navíc je důležité, aby zvířata byla nějak ustájená, aby bylo možné sebrat mrvu. V Africe je často dobytek

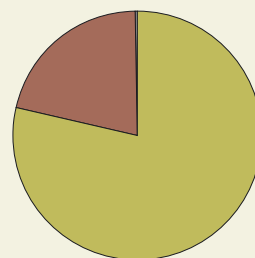
chovaný pasteveckým způsobem. To způsobuje komplikace pro šíření technologie, nicméně i to se řešit dá.

Je tedy v rámci rozvojové spolupráce podle vás v obnovitelných energiích budoucnost?

Určitě. Dříve byl rozvoj chápán jako zajištění přístupu k vodě, k potravinám, ke vzdělání nebo ke zdravotnické péči. Dnes sem patří i přístup k energii. Boj s energetickou chudobou je základním předpokladem k dalšímu ekonomickému rozvoji. Podle nás by měl jít ruku v ruce s programy na podporu obživy, podnikání i zemědělství.

Kambodža 2012

Bilaterální pomoc celkem 14 215 688 Kč

21% bilaterální projekty
79% trilaterální projekty

autorka rozhovoru:
**TEREZA
HRONOVÁ**

foto:
**TEREZA
HRONOVÁ**

Češi učí Zambijce jak uměle oplodňovat krávy

Chovatelské družstvo z Vysočiny šíří už třetí rok své know-how v africké Zambii. Díky podpoře od české vlády pomáhá v oblasti zemědělství.

„Vedle. Ani tenhle by sperma neza- vedl do děložního krčku. Pravdě- podobnost, že by z toho bylo tele je tak mnohem nižší,“ kroutí hlavou David Hruška a ukazuje hloučku kolem sebe modrou skvrnu od inkoustu na kupě vnitřností z mrtvé krávy. Pracuje jako ředitel Střední školy zemědělské a veterinární v Lanškrouně a patří k předním českým odborníkům na umělé oplodnění hospodářských zvířat. Sem do Zambie přijel s chovatelským družstvem Impuls školit své africké kolegy.

Je krátce po úsvitu a na jatkách na jihu Zambie se studenti učí umě- lou inseminaci. Do tenké průsvitné trubičky nasávají inkoust. Pak jed- nu ruku v rukavici strčí až po rame- no do rekta krávy a snaží se upevnit rukou děložní krček tak, aby do něj mohli zavést inseminační katetr

a pohlavním ústrojím pustit mod- rou tekutinu na to správné místo. Je to jen cvičení a zvířata za pár minut půjdou na porážku. Pak bude mož- né podívat se přímo do dělohy, kam se inkoust dostal. Příště už ale bu- dou používat pravé sperma a místo na jatkách budou oplodňovat do- bytek ve vlastní komunitě.

Více mléka a masa

„Pokud farmáři využívají umělou inseminaci, můžou si vybrat kon- krétní býky z celého světa, se který- mi můžou křížit své krávy. Kvalitní genetický materiál zajistí, že se jim budou rodit telata, která pak budou dávat více mléka nebo masa,“ vy- světluje Eva Řehořová, k čemu bude zambijským zootechnikům tohle školení. „Farmáři si prodejem masa a mléka vydělají více peněz a ještě se zlepši jídelníček místních,“ do-

dává. V Zambii žije pod hranicí chu- doby více než polovina populace, i proto chovatelské družstvo Impuls vyslalo za peníze od české vlády od- borníky právě sem.

„Nejprve jsme moderní technikou vybavili Národní inseminační cen- trum, kde bude možné uchovávat sperma nejlepších býků. Vyškolení pracovníci pak budou jezdit pří- mo do komunit a budou aplikovat inseminační dávky kravám podle poptávky,“ říká Eva Řehořová. Ze- mědělci za tuto službu budou platit, takže šikovný inseminační technik bude mít o práci postaráno. Zambijci i proto spolupráci s Českem oceňu- jí. „Studenti jsou nadšení. Chtějí se opravdu něco naučit a určitě znalos- ti a dovednosti využijí v praxi. Bu- dou tak schopni vylepšit potomstvo místních plemen,“ potvrzuje místní spolupracovník české posádky Vic- tor Habeene.

Chovatelské družstvo Impuls vyhrá- lo veřejnou zakázku na první pro- jekt už v roce 2011. Kromě toho, že pomáhá Zambijcům dostat se z chu- doby, hledá v Africe podnikatelské příležitosti. „Zatím se učíme a ob- hlížíme terén. Pokud bychom našli na místním trhu nějaké možnosti, určitě bychom se tomu nebránili,“ potvrzuje David Hruška.

text:

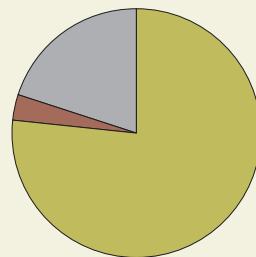
TEREZA
HRONOVÁ

foto:

TEREZA
HRONOVÁ

Zambie 2012

Bilaterální pomoc celkem 15 586 410 Kč

76,7% bilaterální projekty
3,5% trilaterální projekty
19,8% ostatní náklady

Ondřej Kopečný

zástupce ředitele Glopollisu

Vzpomínám si, jak před několika lety maďarská partnerská organizace zvažovala, zda se připojí ke společnému evropskému projektu. Obávala se, že nesežene svůj díl spolufinancování a svoji roli kvůli tomu omezila na nezbytné minimum. Díky trilaterálním projektům je rozhodování českých rozvojovek o něco jednodušší. I když nikdo nemá dopředu nic jisté, existuje zdroj, který alespoň část poptávky pokryje. I proto patří české neziskové organizace v oblasti zahraniční rozvojové spolupráce dlouhodobě mezi nejúspěšnější žadatele o prostředky z Evropské komise. V případě Glopollisu pomáhají trilaterální projekty spolufinancovat právě projekty z EU. Bez této možnosti bychom se ocitli v pozici maďarských kolegů – řadu projektů bychom si zkrátka nemohli dovolit. V konečném důsledku by to znamenalo méně témat, znalostí, kapacit, ale i spolupráce s evropskými nevládkami.

Lukáš Curylo

ředitel Charity ČR

Trilaterální podpora ČRA je klíčová, umožňuje nám a ostatním ucházet se o finanční prostředky EU a realizovat kvalitní projekty rozvojové spolupráce. Přísné požadavky fondů EU na spolufinancování mohou omezit schopnost českých organizací vstupovat do soutěže. Právě třístranná podpora od ČRA nám pomáhá tyto požadavky splnit. V minulých letech využila Charita ČR tuto třístrannou podporu už mnohokrát. V Moldavsku trilaterální projekt umožnil založení nových podniků a vytvoření pracovních míst. V Mongolsku byla třístranná podpora kombinována s evropskými SWITCH fondy, zaměřenými na vývoj ekologičtějších zdrojů energie. V České republice a v Evropě byly dále prostředky třístranné spolupráce využity na podporu zavedení tématu „práva na potraviny“ do vysokoškolských vzdělávacích osnov. Bez třístranné podpory ČRA by byla účast Charity ČR v těchto projektech značně omezená.

Jana Milěřová

bývalá ředitelka FoRS

Zavedení dotačního programu na spolufinancování trilaterálních projektů z MZV ČR v roce 2005 bylo v porovnání s ostatními novými členskými státy EU průkopnickým krokem. Vzhledem k omezeným finančním prostředkům na české bilaterální rozvojové projekty se právě díky těm trilaterálním mohou české subjekty ucházet o finance od jiných donorů (zejména EU), zapojovat se do velkých konsorcií anebo realizovat vlastní projekty se zahraničním financováním. Čeští realizátoři mohou uplatnit své znalosti, ale hlavně poznat práci jiných zavedených organizací, učit se a zvyšovat svou profesionalitu a efektivnost projektů. České nevládky se za posledních 7 let dostaly na 7. místo v úspěšnosti žadatelů v získávání grantů od Evropské komise na osvětové a vzdělávací projekty. Řada aktivit, které vnímáme jako samozřejmost, by vůbec nebyla. A konečně: trilaterální projekty přispívají k budování dobrého jména ČR jako malého, ale relevantního partnera na poli rozvojové spolupráce.

Tomáš Bílý

ředitel NaZemi

Podpora trojstranných projektů ze strany ČRA je zásadní pro realizaci našich vzdělávacích a osvětových aktivit a kampaní. Hlavním donátorem NaZemi je Evropská komise v rámci programu „NSA-LA“ v oblasti rozvojového vzdělávání a osvěty. Prostředky od Evropské komise tímto způsobem čerpáme již více než pět let a bezpochyby bychom nemohli všechny projekty realizovat, pokud by nebyly zároveň podpořené v rámci programu trilaterální spolupráce. I díky němu jsme byli například schopni zasadit se o rozvoj konceptu fair trade v České republice (český trh s fairtradovými výrobky je v současnosti největší ze všech nových členských zemí EU) nebo zapojit Českou republiku mezi země, ve kterých se vede odborná diskuse na téma kvalitního globálního rozvojového vzdělávání a které mají Národní strategii globálního rozvojového vzdělávání. Bez trilaterální podpory bychom jistě nedosáhli ani našeho aktivního zapojení do evropských sítí věnujících se prosazování důstojných pracovních podmínek ve světě.

Čestmír Hrdinka

ředitel Světa pro svět

Trilaterální projekty mají velký význam jak pro cílové skupiny v rozvojových zemích, v našem případě zdravotně postižené v Etiopii, tak i pro naši organizaci. Umožňují nám spolupracovat se zkušenými konfederačními partnery a připravovat se na vedení vlastních projektů. Setkáváme se a spolupracujeme s místními lidmi přímo v terénu. Díky trilaterálním projektům se nám podařilo vydat učebnice a knihy ve slepeckém písmu a zlepšit tak přístup ke vzdělání nevidomým dětem v Etiopii. Také jsme umožnili oční klinice v Yirgalemu vyjíždět do odlehlých oblastí v Sidama a Borana Zone a nabízet péči i v místech, kam by se jinak oční lékař nedostal. Projekt s partnery v Addis Abebě zase umožňuje zapojit děti s vadou sluchu do vyučování a zajistit jim vzdělání. Světlo pro svět je poměrně mladá organizace, která se připravuje na vedení vlastních projektů. Bez trilaterální podpory by nebylo možné využít dlouholeté know-how našich partnerů a výše zmíněné projekty by se neuskutečnily.

Šimon Pánek

ředitel Člověka v tísni

Jak uspět v získávání evropských zdrojů na rozvojové projekty jsme řešili od chvíle, kdy bylo zjevné, že vysoká kvalita projektů nebude stačit – podmínka kofinancování se zdála být zásadní překážkou. Možnost požádat alespoň o část prostředků na povinné spolufinancování v rámci trilaterálních projektů se otevřela před deseti lety díky prozíravému postoji Odboru rozvojové spolupráce. Bez nadsázky lze říci, že tak zásadně přispěl k relativně úspěšnému začlenění českých nevládek do evropské rozvojovky. Poměr jen 20 až 30 % z prostředků českých a 70 až 80 % z evropských zdrojů je skvělý. Důležitější než objem peněz je však to, že české rozvojové organizace řeší desítky projektů velkého a vysoce profesionálního donora, Evropské komise (a delegací EK). Jsem přesvědčen, že to zásadně přispělo k našemu profesnímu růstu a kvalitě projektů realizovaných doma i v rozvojových zemích.

Zemědělství mezi horami a pouští

V Afghánistánu se více než 80 % obyvatel žije zemědělstvím. Po desetiletí válek a přesídlování ale místní zapomněli tradiční způsoby pěstování plodin.

Haji Ahmad Jan, ředitel střední zemědělské školy, pečlivě kontroluje malé sazeničky vinné révy na školním pozemku ve vyprahlém Samangánu. Široko daleko je největší zelenou plochou. V červenci tu teploty přesahují 40°C a mnoho měsíců v roce tu nepadne ani kapka vody. Proto si v místní zemědělské škole v Aybaku pořídili kapkové zavlažování. Jeto soustava ha-

jsem studovat na zemědělskou školu, abych mohl být své rodině prospěšný," říká šestnáctiletý Awhad Jamid. Jeho spolužák Abdula by zase chtěl být veterinárem: „Vždycky jsem se zajímal o zvířata. V oblasti odkud pocházím, bych chtěl léčit hospodářská zvířata. Hlavně ovce a krávy," vysvětluje.

Zemědělec, který nesáhl do hlíny?

Po pádu Talibanu v roce 2001 byl celý vzdělávací systém, včetně zemědělských škol, v žalostném stavu. Učitelé vyučovali podle zastaralých knih a vlastních poznámek ze 70. let. Praktické vyučování téměř neexistovalo. Absolventi zemědělských škol mnohdy dostudovali, aniž by se dotkli hlíny. Za to uměli vyjmenovat latinské názvy plodin, škůdců či nemocí.

Člověk v tísni se za podpory ČRA navíc než 40 školách po celé zemi snaží bojovat proti nadvládě teorie ve školních lavicích. Studenti se učí, jak pěstovat základní druhy zeleniny, obilovin či jak založit ovocnou školkou a postavit skleník. Na některých školách mají i malé farmy na chov zvířat. Místní zemědělští experti radí učitelům, jak propojovat praktickou výuku s klasickým vyučováním ve třídě. Společně plánují odborná školení či studijní cesty po Afghánistánu i do zahraničí. Pedagogové navštěvují několikadenní praktická školení o kultivaci vinné révy, chovu skotu či ochraně rostlin. „Na školení od Člověka v tísni o chovu drůbeže jsme si zkusili pitvu kuřete. Vždycky jsem vnitřní orgány ukazoval na obrázku nakresleném na tabuli. Hned po školení jsem na trhu koupil kuře a ukázal všechno mým studentům ve skutečnosti! Neumíte si představit, jak je to zaujalo," říká učitel Ehsanullah ze zemědělské školy v Mazar-e Sharifu. Při výuce mu pomůžou i materiály pro výuku zemědělských předmětů, které vytváří česká neziskovka společně s afghánským ministerstvem školství a zahraničními univerzitami.

Školy bez vybavení a pomůcek

Afghánské Ministerstvo školství za poslední 2 roky zečtyřnásobilo počet zemědělských škol z 20 na téměř 80.

A přibývají. Cílem je mít jednu školu v každém okrese, dohromady asi 350 škol. Ministerstvo hradí platy učitelů, případně prostředky na nájem prostorů pro vyučování. Těmi se tak stávají bývalé továrny, obytné domy či stany, v lepším případě místní základní školy. Nábytek, vybavení, učební materiály či pomůcky se obvykle do rozpočtu nevejdou. Češi proto pro ředitele středních zemědělských škol připravují kurzy strategického plánování a psaní projektů. Cílem je, aby bylo vedení škol více nezávislé a schopné zajistit si finanční prostředky. „O kapkovém zavlažování jsem poprvé slyšel na studijní cestě v zemědělské škole v Indii a okamžitě jsem se pro něj nadchl," říká Haji Ahmad Jan, jeden z ředitelů, který využil příležitosti od Člověka v tísni se vzdělávat. Dodává: „Potřebné vybavení jsem pak získal od jedné mezinárodní nevládní organizace. Předložil jsem jim projektovou žádost a ona náš nápad podpořila." Zemědělská produkce v Afghánistánu roste. Místní farmáři si ale často neumí svou práci vydělat. I učitelé na zemědělských školách mají omezené povědomí o tom, jak podnikat. Česko proto podporuje školy v zakládání malých školních farem. Pak mohou začít podnikat. Studenti si v rámci školní docházky v praxi vyzkouší, jak vést zemědělský podnik, provést průzkum trhu či vymyslet marketing nového produktu. Školám se zároveň podaří vydělat si tolik potřebné peníze.

dic a hadiček, která rozvádí vláhu ze zásobníku přímo ke kořenům jednotlivých rostlin. To výrazně snižuje objem vody potřebný pro zavlažování. „Je to sice pracné a náročné na údržbu, ale v Afghánistánu nic neroste samo od sebe. Úrodu získáte, jen když se opravdu snažíte," říká Haji Ahmad Jan. Toto platí o značné části hornatého Afghánistánu, a platí to dvojnásob v místech bez stálých zdrojů vody, zcela závislých na srážkách. Mimo náročných klimatických podmínek bojují zdejší zemědělci i s nedostatkem kvalitního osiva, hnojiv a tolik důležité znalosti vhodných pěstelských postupů.

Příspěvek ke zlepšení situace afghánského zemědělství mohou i místní střední zemědělské školy pro žáky od 15 do 17 let. V současnosti je po celém Afghánistánu studuje přes 10 tisíc studentů. Pouze 2 % tvoří dívky – ty většinou chtějí být učitelky zemědělských předmětů. Kluci pak touží nejčastěji po studiu na zemědělské univerzitě. To se však podaří jenom malé části z nich. Všichni ale chtějí přispět k rozvoji zemědělství ve své zemi. „Má rodina má ovocný sad. Můj strýc pěstuje včely a vyrábí med. Šel

text:

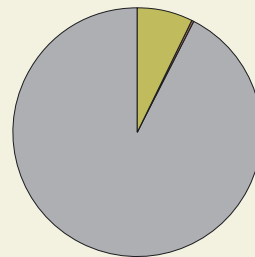
ZUZANA
PERNICOVÁ

Člověk v tísni

ilustrační foto:

JAN MRKVIČKA

Afghánistán 2012
Bilaterální pomoc celkem 247 264 491 Kč

7,3 % bilaterální projekty
0,3 % trilaterální projekty
92,4 % ostatní náklady

Oběti dávno skončené války

Postřiky herbicidy z války ve Vietnamu i dnes ohrožují zdraví a sociálně-ekonomickou situaci místních. Půda je stále zničená a jedovaté dioxiny se dostávají do potravin. Vietnamská vláda se s pomocí mezinárodních organizací snaží odstranit škody na místech, jako je letiště Da Nang. V dosud opomíjených nejchudších lokalitách pomáhá i **občanské sdružení Development Worldwide**. V pilotním projektu se zaměřilo na válečné letiště A So ve středním Vietnamu. Vážné zdravotní následky kontaminace dioxiny jsou potvrzeny u 10 % obyvatel okresu, což je více než 4000 lidí – z toho je 61 těžce postižených, 26 dětí ve věku do 15 let. Ve spolupráci s ČRA, Vietnamskou národní universitou, americkou organizací Aspen Institute a dalšími partnery se snaží zabránit dalším dopadům dávno skončené války.

Domácí péče v Moldavsku

Diakonie ČCE má dlouholetou zkušenost s poskytováním domácí péče seniorům v České republice, i proto Středisko humanitární a rozvojové pomoci (HRP) podporuje rozvoj kvalitní domácí péče na venkově v severním Moldavsku. Spolupracuje od roku 2013 s organizací CASMED a dalšími, které působí v jednotlivých obcích. Hlavní náplní spolupráce je sdílení zkušeností, jehož cílem je rozvoj odborných i organizačních kapacit a budování nezávislosti CASMED na zahraničních finančních zdrojích. Díky podpoře z ČRA se rozšiřují služby domácí péče do dalších vesnic, vznikl i mobilní tým. Péče umožňuje seniorům zůstat i nadále doma, ačkoliv je jejich soběstačnost značně omezená a nemají nikoho blízkého, kdo by o ně pečoval.

Odstranění hladu je zpátky ve hře

Po světové potravinové, ekonomické a energetické krizi v letech 2007/8 se prudce zvýšil počet hladovějících lidí. I proto se **Glopolis** s dalšími evropskými partnery snaží posílit veřejnou i politickou podporu ve prospěch naplnění prvního Rozvojového cíle. Některé evropské i národní politiky přitom přímo podřívají deklarované cíle a rozvojovou pomoc. Česko navštívili farmáři a novináři ze západní Afriky, kteří hovořili především o těžkostech produkce základních potravin, změně počasí, přístupu ke zdrojům a o záborech půdy. Hosté z Latinské Ameriky zase představili ohromné negativní sociální a environmentální dopady industriální produkce sóji, jako je násilné přesídlování lokálních farmářů, kácení lesů, obrovské znečišťování životního prostředí. Jihoamerické země jsou jejím hlavními vývozci a Evropa je závislá na dovozu sóji z 80 %, aby mohla nakrmit hospodářská zvířata.

Ochrana obětí domácího násilí

V tradičně patriarchální společnosti na Balkánském poloostrově ženy stále nedosáhly plné rovnoprávnosti, zejména na venkově. Domácí násilí je tu na denním pořádku. V Srbsku ročně zemře v jeho důsledku 5 až 10 žen. V 92 % případech je agresorem manžel nebo partner, často i syn. Charita ČR a místní organizace Oaza Sigurnosti proto pracují na zlepšení systému a metod ochrany obětí domácího násilí a jeho prevence. Zaměřily díky podpoře z EU a od ČRA se na region Šumadija. Snaží se zlepšit fungování zdravotních a sociálních služeb, policie, vzdělávacích institucí, soudů i nevládek zapojených do ochrany před domácím násilím. Jako vzor může částečně sloužit česká legislativa a některá soudní rozhodnutí.

Lepší sanitace a hygiena v Angole

V provincii Bié ve střední Angole si díky české pomoci o 40 % více lidí myje ruce mýdlem, třikrát víc domácností ošetřuje vodu před pitím, mnohem více lidí chodí vykonávat potřebu na záchody spíše než volně do terénu. Díky tomu se o téměř polovinu méně lidí potýká s nemocemi ze špinavé vody, jako jsou průjmy, cholera nebo paraziti. Člověk v tísní se zaměřuje spíše na podněcování změny v chování než na budování toalet. Motivuje komunity převzít odpovědnost a přijmout vlastní opatření.

Vzdělání pro etiopské děti s vadou sluchu

Integrace hendikepovaných dětí do společnosti je v Etiopii stále velkým problémem. Přetrvává názor, že nemoc je prokletím či důsledkem nějakého rodinného hříchu. I proto se Světlo pro svět ve spolupráci s partnery v Addis Abebě zaměřuje na pomoc sluchově postiženým. Cílem je, aby všechny děti – zdravé i se sluchovým, zrakovým, či a jiným postižením – chodily do školy a byly vnímány jako rovnocenné. Trénink znakové řeči nezahrnuje pouze děti se sluchovým postižením, ale i jejich spolužáky, učitele, rodinné příslušníky. Postupně vznikají další a další inkluzivní třídy.

Češi chtějí pomáhat lidem v nejchudších zemích

PRŮZKUM

P

STRANA

14

Češi jsou k problémům rozvojových zemí a lidí žijících v chudobě vnímaví, tvrdí průzkum veřejného mínění.

Průzkum NMS Market Research o postojích české veřejnosti k humanitární pomoci a rozvojové spolupráci byl prvním společným průzkumem nevládních neziskových organizací (NNO), které FoRS sdružuje. Průzkum se zaměřil na čtyři oblasti – jaké je povědomí veřejnosti o NNO působících v rozvojové spolupráci a humanitární pomoci, jak jsou Češi ochotni přispívat vlastními dary na řešení humanitárních krizí a problémů globálního Jihu, jak má podle nich český stát podporovat rozvojovou spolupráci z veřejného rozpočtu a jak vnímají globální odpovědnost a svůj vliv na jiné části světa.

Zachovat nebo zvýšit rozpočet

I přes krizi a pesimistické vidění ekonomické situace se česká veřejnost k problematice staví pozitivně. Přes 40 % veřejnosti jsou tzv. „nadšenci“. Tvoří je zejména ženy, mladší lidé a lidé s vyšším vzděláním. Jen 26 % veřejnosti je ve svých postojích vůči pomoci rozvojovým zemím skeptických. Polovina české populace během posledního roku darovala peníze na humanitární pomoc nebo na rozvojovou spolupráci. Při rozhodování o tom, jestli a kam lidé darují prostředky, jsou rozhodující informace – tedy na co jsou peníze využity, zda se peníze

dostanou k potřebným, zda znají neziskovou organizaci, zda jim je blízké téma, kam pomoc směřuje. Téměř šedesát procent české veřejnosti by směřovalo pomoc hlavně do Afriky. Nejvíce chtějí lidé podporovat projekty, které se týkají pomoci po přírodních a jiných katastrofách, pomoci dětem, ale také zdravotnické projekty a ty na pomoc lidem s tělesným a duševním postižením.

Česká veřejnost také vysílá poměrně silný signál směrem k českým politikům a úředníkům o tom, kolik a proč by Česká republika měla vydávat na vládní program zahraniční rozvojové spolupráce z veřejných rozpočtů – 75 % české veřejnosti zastává názor, že by vláda měla držet alespoň stávající úroveň financování a nesnižovat rozpočet, resp. dodržet sliby rozvojovým zemím a finance navýšit. Třetina Čechů si myslí, že Česko vydává málo. Více než polovina populace považuje humanitární pomoc a rozvojovou spolupráci za morální povinnost státu a způsob jak zlepšovat jeho pověst. Jen 10 % v ní vidí cestu k podpoře naší ekonomiky a vývozu. Hlavním partnerem pro realizaci rozvojových projektů z českého veřejného rozpočtu by podle veřejnosti měly být zejména nevládní neziskové organizace.

Více informací o pomoci

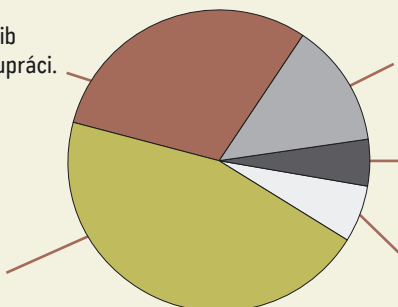
Průzkum také ukázal, že Češi jsou spíše pasivním příjemcem informací o tom, jak Česká republika pomáhá – tedy informace je zajímají a vnímají je, ale chybějí jim a sami je aktivně nevyhledávají. Je tedy potřeba, aby stát i další subjekty zlepšily poskytování informací o rozvojové spolupráci, tedy transparentnost a srozumitelnost.

Češi a Češky vnímají potřebnost globální zodpovědnosti své i českého státu. Více než 60 % veřejnosti uznává, že náš životní styl má vliv na problémy v jiných částech planety. Jsou ochotni si kupovat dražší výrobky, pokud u nich bude zaručeno, že byly vyrobeny s minimálním dopadem na životní prostředí, nebyla zneužita dětská práce a byly zajištěny důstojné podmínky pro ty, kteří je vyráběli. Ještě silněji vyznívá názor, že by takové výrobky měly nakupovat veřejné instituce. Naprostá většina lidí chce, aby se žáci a studenti na školách učili o tématu globální odpovědnosti. Pro české státní instituce je to zásadní podnět, aby nejen financovaly a podporovaly zapojení ČR do zahraniční rozvojové spolupráce, ale věnovaly podporu i osvětě a vzdělávání české veřejnosti o globálních souvislostech a roli jednotlivce i společnosti směrem k udržitelnému rozvoji.

Česká republika patří mezi třicet nejbohatších zemí světa. Na rozvojovou spolupráci s chudými zeměmi vydává ročně 0,12 % hrubého národního důchodu, což je méně než polovina toho, k čemu se na mezinárodní úrovni zavázala. Které z následujících tvrzení nejlépe vyjadřuje Váš názor?

30 % Česká republika by měla dodržet slib a **navýšovat** finance na rozvojovou spolupráci.

45 % Měli bychom **udržet** aspoň tolik, co již dáváme nyní, a nesnižovat finance.

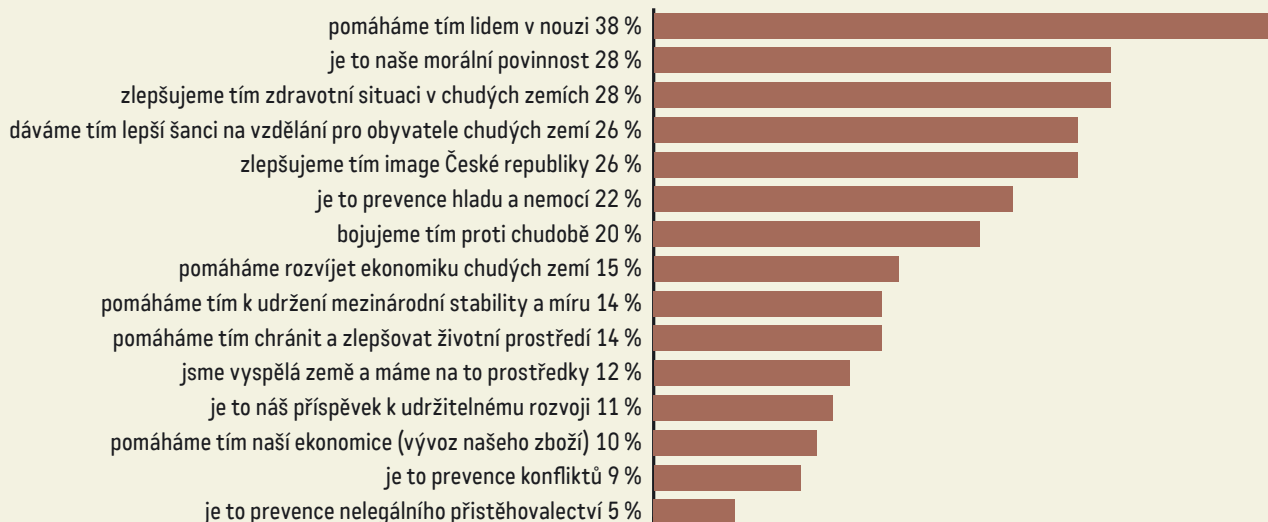

13 % Neměli bychom navyšovat finance, i když to bylo slíbeno.

5 % Měli bychom snížit finance, i když již nyní dáváme méně, než co bylo slíbeno.

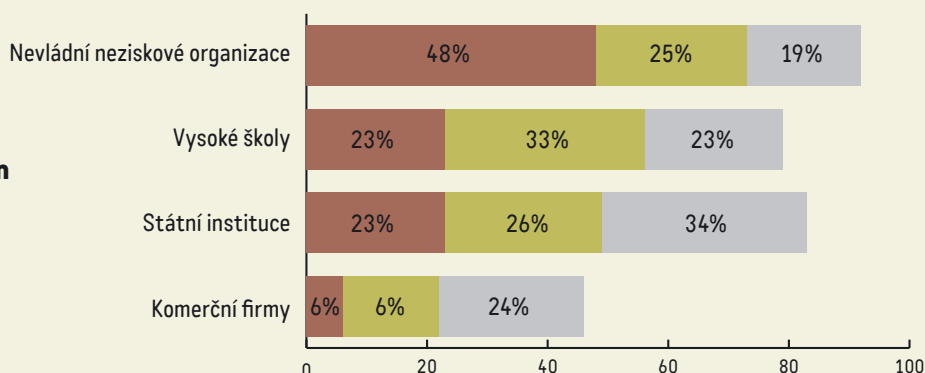
6 % Nevím.

Do jaké míry souhlasíte s uvedenými výroky v oblasti poskytování humanitární pomoci nebo rozvojové spolupráce Českou republikou.

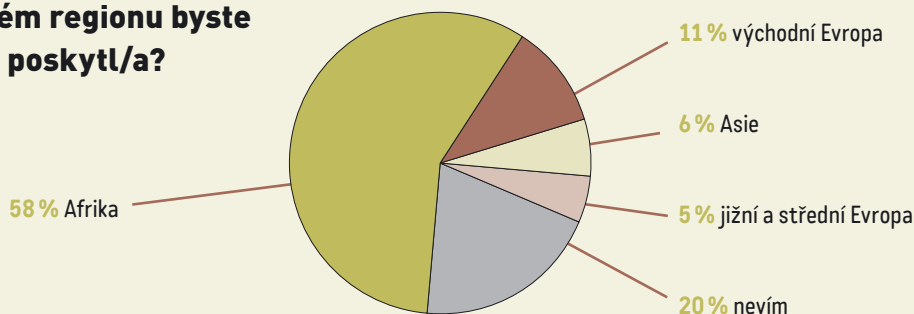

Česká republika realizuje rozvojové projekty humanitární pomoci a rozvojové spolupráce s chudými zeměmi prostřednictvím českých subjektů. Seřad'te je podle toho, kterým by podle Vás měla dávat více a kterým méně financí na realizaci projektů.

1. místo 2. místo 3. místo

Na pomoc ve kterém regionu byste nejraději svůj dar poskytl/a?

Zajímá Vás, jak Česká republika pomáhá v rámci humanitární pomoci a rozvojové spolupráce?

Vyberte tvrzení, které nejlépe odpovídá Vašemu postoji.

